

Viljakkalan yhtenäiskoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Koulu puuttuu koulussa tapahtuvaan häirintään. Perusopetuksessa koulun opettajan ja rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Perehdyttäminen ja tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Suunnitelma käydään läpi vuosittain kevätlukukauden aikana henkilökunnan ja oppilaiden kanssa. Suunnitelma on nähtävissä koulun kotisivuilla.

Päivittäminen, seuranta ja arviointi

Suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain kevätlukukauden aikana. Suunnitelmaa arvioidaan kyselyn avulla.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus lainsäädännössä

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman myös perusopetusta antavissa oppilaitoksissa.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609#P5>

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609#P5-2>

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;

- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintasuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

Yhdenvertaisuuslaki

Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325#Pidm45053758104976>

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Tasa-arvosuunnitelma

Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on tasa-arvoisen oppimisympäristön kehittäminen. Tavoitteena on, että kaikkia tulee tukea opetuksen ja ohjauksen avulla niin, että he voivat tehdä oppiaine-, koulutus- ja uravalintoja yksilöllisten ominaisuuksiensa, vahvuuksiensa ja motivaatiotekijöidensä, ei sukupuolensa perusteella.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää, että tasa-arvon edistämistyö on jatkuvaa ja suunnitelmallista. Huomioita tulee kiinnittää muun muassa opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta

Oppilaskysely tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta tehdään vähintään joka toinen vuosi. Kysely suoritetaan 1.-4. luokkien yhteisenä kyselynä sekä 5.-9. luokkien yhteisenä kyselynä. Kyselyt ovat mukailtuja opetushallituksen mallikyselystä ja niitä on muokattu henkilökunnan toimesta yhteissuunnitteluajalla.

Oppilaskunnan hallitus on käynyt suunnitelman läpi kokouksessaan 21.3.2023 ja todennut suunnitelman asianmukaiseksi. Oppilaskunta osallistetaan kyselyn laatimisessa.

Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

- Lukuvuoden alussa laaditaan tai päivitetään luokan säännöt, joissa huomioidaan myös tasa-arvo-asiat.
- Luokanopettajan tai -valvojan johdolla keskustellaan tasa-arvoasioista oppilaiden ikätaso huomioiden tunne- ja vuorovaikutustaidon oppitunneilla, luokkapiireissä sekä mahdollisilla luokanvalvojantunneilla.
- Työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.
- Sukupuoli ei oikeuta ankarempaan tai hellempään kohteluun.
- Oppilaita ei ryhmitellä sukupuolittain ellei se ole erikseen perustelua (esim. liikuntatilojen pukuhuoneet).
- Sukupuolittavia termejä, kuten naisten tai miesten työ, tyttöjen tai poikien punnerrus, tms., ei käytetä.
- Oppimateriaalit valitaan tasa-arvotietoisesti.
- Viikolla, jolloin vietetään Minna Canthin tasa-arvonpäivää (19.3.) tai sen läheisyydessä, suoritetaan koulussa kysely, jonka pohjalta opettajat tekevät selvityksen tasa-arvotilanteesta ja mahdollisista toimenpiteistä.

Toimintamalli, kun havaitaan häirintää

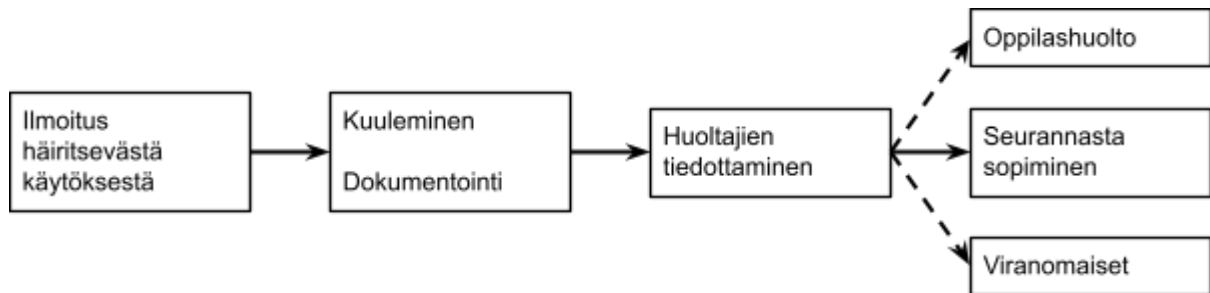
Häirinnän määritelmä

- vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä,
- loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta,

- sosiaalisessa mediassa julkaistua materiaalia, joka koetaan loukkaavaksi tai ahdistavaksi,
- epäasiallisia viestejä tai puheluita,
- lähentelyä tai fyysistä koskettelua, joka koetaan epämiellyttäväksi tai ahdistavaksi tai seksuaalisia ehdotuksia

Toimintamalli

- Häirinnän kohteeksi joutunut tai häirinnän havainnut kertoo asiasta koulun henkilökunnalle.
- Henkilökunta ottaa asiasta selvää mahdollisimman tarkkaan keskustellen kaikkien asianosaisten ja silminnäkijöiden kanssa.
 - Asianomaiset kertovat asiasta ilman, että heidän kertomaansa johdatellaan.
 - Saadut tiedot dokumentoidaan
- Asianosaisten huoltajia tiedotetaan asiasta ja kutsutaan tarvittaessa selvitystilaisuuteen.
- Sovitaan seurannasta.
- Häirinnän kohteeksi joutunut ohjataan tarvittaessa oppilashuollon henkilökunnan avun piiriin.
- Tarvittaessa ollaan yhteydessä muihin viranomaisiin, kuten lastensuojeluun tai poliisiin.

Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista

Tulokset vuoden 2023 kyselystä

Yhdenvertaisuussuunnitelma

Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä (ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, politiikka, ay-toiminta, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen, muu henkilöön liittyvä syy).

Yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on syrjinnän ennaltaehkäisy ja tasa-arvoisen sekä yhdenvertaisen oppimisympäristön kehittäminen. Perusopetuksen tehtävänä on tarjota jokaiselle oppilaalle yhtäläiset mahdollisuudet hankkia yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja sekä taitoja.

Toimenpiteet yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi ja syrjinnän poistamiseksi

- Lukuvuoden alussa laaditaan tai päivitetään luokan säännöt, joissa huomioidaan myös yhdenvertaisuusasiat. Kuten esim,
 - Terveystilan kommentointi
 - Oikeus omaan mielipiteeseen
 - Kielenkäyttö muita kohtaan (homottelu, huorittelu yms.)
- Luokanopettajan tai -valvojan johdolla keskustellaan yhdenvertaisuudesta oppilaiden ikätaso huomioiden tunne- ja vuorovaikutustaidon oppitunneilla, luokkapiireissä sekä mahdollisilla luokanvalvojantunneilla.
- Koulun henkilökunta kohtelee kaikkia oppilaita samalla tavalla tilanteesta tai asiasta riippuen kaikessa koulun arjessa.
- Viikolla, jolloin vietetään Minna Canthin tasa-arvonpäivää (19.3.) tai sen läheisyydessä, suoritetaan koulussa kysely, jonka pohjalta opettajat tekevät selvityksen yhdenvertaisuustilanteesta ja mahdollisista toimenpiteistä.

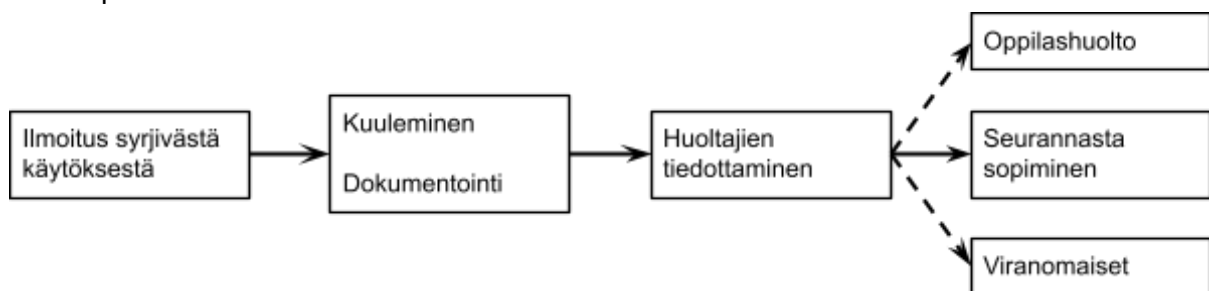
Toimintamalli, kun havaitaan syrjintää

Ketään ei saa syrjiä

- iän,
- alkuperän,
- kansalaisuuden,
- kielen,
- uskonnon,
- vakaumuksen,
- mielipiteen,
- poliittisen toiminnan,
- ammattiyhdistystoiminnan,
- perhesuhteiden,
- terveydentilan,
- vammaisuuden,
- seksuaalisen suuntautumisen tai
- muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.
- Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosi seikkaan tai oletukseen.

Toimintamalli

- Syrjinnän kohteeksi joutunut tai syrjinnän havainnut kertoo asiasta koulun henkilökunnalle.
- Henkilökunta ottaa asiasta selvää mahdollisimman tarkkaan keskustellen kaikkien asianosaisten ja silminnäkijöiden kanssa.
 - Asianomaiset kertovat asiasta ilman, että heidän kertomaansa johdatellaan.
 - Saadut tiedot dokumentoidaan
- Asianosaisten huoltajia tiedotetaan asiasta ja kutsutaan tarvittaessa selvitystilaisuuteen.
- Sovitaan seurannasta.
- Syrjinnän kohteeksi joutunut ohjataan tarvittaessa oppilashuollon henkilökunnan avun piiriin.
- Tarvittaessa ollaan yhteydessä muihin viranomaisiin, kuten lastensuojeluun tai poliisiin.

Arvio yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Kyselyiden perusteella (maalis-huhtikuu 2023)

- Keskusteltiin ikätasoisesti siitä mikä on sopivaa käytöstä.
- Koulun henkilökunnan on luotava luottamussuhde, jotta aikuiselle on turvallista kertoa kaikista asioista.
- Tehostetaan oppilashuollon ja koulun välistä yhteistyötä.

Lähteet ja lisätietoa

- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>
- Yhdenvertaisuuslaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>
- Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma>
- Ylöjärven perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma: <https://tampereenseutu.sharepoint.com/sites/ylojarti/osastot/sivistys/perusopetus/PublishingImages/Sivut/Etusivu/Ylojarven%20perusopetuksen%20tasa-arvo-%20ja%20yhdenvertaisuussuunnitelma.pdf>